

Sifferlåtar och hjälpramsor (och lite notkunskap på slutet)

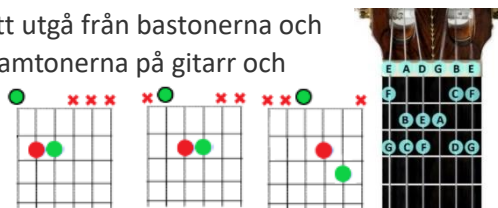
Jag har gjort om ett antal **mycket vanliga** låtar så att deras **relativa ackord** (siffror) står i texten. Det blir lättare att förstå hur harmonierna (ackorden) fungerar när de sjungs och det är ett bra sätt att lära sig ackord utantill! Texterna blir förstås lite konstiga men jag har försökt göra dem så bra som möjligt, texten är ju en viktig del av musiken. Låtnamnen är länkat till de riktiga texterna. Låtarna är från olika genrer och tider men eftersom det bara står ackord och melodier kan de flesta spelas på vilket sätt som helst.

Eftersom **samma ackordmönster dyker upp i all slags musik** borde det räcka ganska bra med det ni kan nu. Det viktigaste kunskaperna har jag dessutom samlat i **de gröna verserna** i början. De med **fet stil** är extra viktiga.

Det är bara med relativa ackord som mönstren syns och det behövs många år av spelande för att se samma mönster i bokstavsackord. Var tacksamma för denna genväg! Kan du spela och sjunga "Små grodorna" eller "The lion sleeps" i olika tonarter så har du knäckt koden och skulle enkelt kunna resten också. Detta är lite för praktiskt för att missa!

Ackordsiffrorna kan vara lite lurigt instoppade med fet text, så här till exempel! → **Första** taktslaget i varje ny rad är dessutom understruket. Ibland kan det stå **hem** istället för **ett** men ordet **hem** kan också stå för **6** om låten går i moll.

De gröna verserna gäller främst pianoackord! På gitarr är det ofta lättare att utgå från bastonerna och se om något av de enklaste ackorden eller ett powerchord passar. Här är stamtonerna på gitarr och några powerchords som kan flyttas till vilken ton som helst och funka både som moll och dur eftersom de inte har någon ters. Kom ihåg att det är en ren kvart (som 1 - 4) mellan de fyra bassträngarna. Dessa tre på rad kan vara moll 3d 6 2 och 3 6 2 eller dur 5 1 4 eller båda 2 5 1 eller 6 2 5!

Röda siffror är melodier (men melodier är nästan alltid lättare att härma). Använd de **röda siffrorna** till att höra hur låten börjar, det brukar räcka. I vissa fall står melodierna även med noter och en lätt förklaring till notskrift finns i slutet. Öppna [webbpianot](#) och prova! Det låter förskräckligt men det går att spela på det! [Här finns fler gitarrbilder.](#)

**Sju frekvenser har du nu,
med halvsteg efter tre och sju
Ta varannan och du får det
snyggaste ackordet!**

Alltså en tonart: 1 - 2 - 3 4 - 5 - 6 - 7 1 - 2 - 3 4 - 5
och ett ackord: * * *

Ackordets namn är bokstaven där första tonen e;
det blir en stamton - A, B, C, D, E, F eller G!

Ett kors (#) kan höja tonerna; ett b (b) kan sänka dem
men blir det mollackord så ska du skriva dit ett "m"!
(Ackorden 6, 2 och 3 är mollackord och heter t ex Am eller C#m.)

Durackord blir aldrig fel

om du flyttar halv och hel; (den lägre tonen först; utgå från 1, halv och hel upp blir 4, ner blir 5)

mollackorden dom

flyttar du tvärtom (alltså hel och halv; utgå från 6, hel och halv upp blir 2, ner blir 3)

Miljontals låtar i de flesta genrer kan spelas med olika kombinationer av **durackorden 1, 4 och 5**, så åtminstone ramsan om durackord ska du kunna! Men lär dig gärna alla gröna ramsorna, moll är mycket vanligt och låter bra! Växeldominanter är kul och mycket användbara för kompositörer! ↓ **Mollackord i dur kan vara växeldominanter!**

**I moll av mera mollig sort
går båda neråt lika kort.**

**Men ett finger åt något håll
skiljer alltid dur från moll**

En växeldominant kan ändra
riktning, oftast går den
ett halvsteg upp från *dur*tersen;
på alla *moll*ackorden

Ett ackord som drar ihop sig
det kan kallas för ett "dim"
och leda nästan vartsomhelst
(men oftast utan rim)

Vi gå över daggstänkta berg (Ericsson, Thunman 1908) En av stamsångerna, obligatoriska i skolan 1943-69

Vi <u>v</u> andrar till Granstigen fem fallera	1	5	5 ↑1 3 ↓5 ↑13 1 2 222
Där <u>s</u> tannar vi tills vi får komma hem fallera	5	1	3 44445432 3 111
Vi four inte åka tillbaks om vi bråkar	4	1	1 4 4 4 6 44 3 1 3 5 3
men fem får de köra oss hem fallera	5	1	1 ↓5 7 ↑2 5 4 2 1 111

Moll

Om grundtonen är en 6:a istället för en 1:a blir avståndet mindre mellan grundtonen och nästa ackordston. Det blir en helt annan känsla och den kallas moll (som betyder mjuk)!

**I moll av mera mollig sort
går båda neråt lika kort.**

(Två toner går neråt ett halvsteg var från 6, det blir 3d, som liknar ackordet 5 och fungerar som en **dominant**.
Tonen #5 ligger extra nära 6 och kallas **ledton**, den leder till ackordet 6, som är grundackord.)

Men ett finger åt något håll

skiljer alltid dur från moll (som 6 till 4 i nästa låt eller i de nyare låtarna längre ner)

Siffertexter i moll blir ibland lite speciella men nästa låt handlar om samtycke och det kan ju aldrig vara fel!

Vem kan segla förutan vind? (trad 1700 - 1909) 3/4-takt

Sex kan vara en hemlighet	6 6 6 6	6 7↑ 1↓76 ↑3 3 3
mellan två som sådant bejaka	2 2 6 6	33 4 5 6 54 3 3
Om båda längtar ges extra fyr	2 2 6 4 (6→4 halvt upp)	3 2 2 4 32 1 1 ↓6
så var trevlig och glad tillbaka	3d 3d 6 6	66 7 17 3 #5 6 6

(med "trevlig och glad" menas förstås ackord 3 i dur "båda neråt lika kort")

Bella ciao (trad. 1880?) med extra ledton mellan 6 och 2, vanlig i folkmusik. **Växelbas** passar bra!

Alla de sjätte , sjätte ackorden	6 6	367 ↑1↓6 367 ↑1↓6
De låter moll men en ledton för dur ar dem	6 6d	367 ↑1 ↓76 ↑1 ↓76 ↑3 3 3
leder till andra , vandrar till baka	2 6	323 44 432 31
två fingrar ner har nära hem	3d 6	1↓76 7 ↑3 1 ↓7 6

The Wellerman (Trad. 1860) för piano

Ett moll ackord betyder mjuk,	6 6	3 ↓6 6 6 ↑1 3 3 3
två fingrar upp blir samma stuk	2 6	3 4 2 2 4 6 3 ↓6
en stenhård dominant ("dur" betyder "hård")	6 6	6 6 6 6 ↑1 3
två fingrar ner har ju bestämt det	3d 6	333 3 2 1 ↓7 6 6
Ett finger upp, ett finger ner,	4 1	6 ↑6 6 6 44 5 3 3
två fingrar upp, sen inget mer	2 6	3 4 2 2 4 6 3 ↓6
Ett finger upp och ett finger ner,	4 1	6 ↑6 6 6 44 5 3 3
och halva steg tillbaka!	3d 6	3 3 2 1 ↓7 6 6

St. James Infirmary Blues (blues i moll 1928)

Känns det som moll dominerar din hjärna	6 3d 6 6	333 3 33 22 3 1↓6
och benen, båda två är av trä (om det)	6 2 3d 3d	↑3 33 33 6 44 3 33
känns extra nedstämt där hemma så four	6 3d 6 4	3 3 3 22 3 1↓6 6 6
du bo här nere i lä	6 3d 6 6	6 ↑1 ↓6 ↑b321 ↓6

Här används en pentatonisk blues-skala **6 _ _ 1 _ 2 b3 3 _ _ 5 _ 6** .

Växeldominanter

Hittills är det ganska enkelt; de enda toner som inte ingår i tonarten är ledtonerna i moll-låtarna (men de är ändå där för att likna en durtonart). I många låtar, särskilt lite äldre, finns ackord med liknande ledtoner i, så kallade växeldominanter. Det skadar inte att kunna några! En mycket vanlig sång som kan kryddas med en växeldominant är denna:

Födelsedagslåten (trad. 1700-?) En lätt variant, alla har sjungit den! **Växelbas** passar.

Den gamla musiken	1	1 1 1 11 ↓5	
har marsch i rytmiken	1	5 ↑3 3 33 1	
och ska den nånstans	1	1 5 5 56	
är det till femman det bär	5	543 3 2 22	
Du four gå till fem	4 5	3 4 4 32	
lite snett på väg hem	1	22 3 3 21	
men en femma bestämmer	5	1 2 221↓7	
vad som hemtrevligt är	1	67 ↑1 35 1	

Ja, må hon le - va, ja, må hon le - va,

Texten påminner om att gammal musik ofta är baserad på marsch, alltså militärmusik. Den lilla punkten efter andra noten förlänger notvärdet med hälften. Tonen efter behöver då förkortas lika mycket, den får en flagga till, och rytmen blir lite marschig.

Födelsedagslåten (trad. 1700-?) med 251 och växeldominant (inte samma som växelbas).

Först ska dom leva	1	1 1 11 ↓5	OBS! Från 1 till 6d räcker det att flytta primen i
och sist ska dom leva	1	5 ↑3 3 33 1	1 ett halvsteg uppåt, som en ledton till 2!
men sen ska dom vandra	1 6d	1 5 5 565	Ackordet kallas "dim" och låter lite som 6d som
till den andra nivån	2 5	43 3 2 22	alltså är en växeldominant till 2. Kan göras från
Ja, att två går till fem lär	2 5	3 4 4 32 2	alla durackord. OBS! 2 5 1 är en mycket vanlig
gå hem hos experter	1 6	2 3 3 21 1	ackordföljd, speciellt i jazz som oftast bygger på
på gammal musik ifrån en	2 5	1 2 221	pop från 1920-30-talet. Men det kan finnas
vevgrammofon	1	↓767 1 35 1	251or i alla genrer, till exempel i "Flowers" 6 2
			5 1 eller i "Idas sommarvisa" 1 2 5 1 .

OBS! Från 2 till 5 kan du alltid komma genom att flytta tersen och kvinten varsitt helt steg uppåt och från 5 till 1 är det som vanligt – halv och hel!

John Brown song (1856) en växeldominant där yttertonerna "sprids" ett halvsteg åt varsitt håll.

En gammal visa från Amerrika	1	1	5 5 435↑12 3 1
Fyrkantig men den kan verka	4	1	6 71716 5 3
festligare om det spriddes "ex"	1	3d 6	5 435↑12 3 2 1
antal four på femte våningen igen	4 5	1	11 2 2 1 7 1 11 11

(Den är också Manchester Uniteds inmarschlåt)

En annan växeldominant i gammal (eller ny) musik är ackordet 2, fast i dur. Det kommer att längta till ackordet en kvart upp precis som 5 vill till 1; halv och hel uppåt, som vanligt! Annars brukar det ju vara hel och hel uppåt mellan 2 och 5. Ackordet 2d är lätt att hitta, gå bara ett helsteg upp med alla tonerna.

Teddybjörnen Fredriksson (Lasse Berghagen 1969) med växeldominant och refräng!

| 3 3 3 5 | 2 | 6 6 6 ↑1 | ↓7 6 5 | 6 6 6 ↑1 | ↓7 6 5 7 | 6 | |

En gång var jag 5, nästan 6 men ändå 5, 6 lät stort, men 5-åringar four	1	5	6	5	6	5	4	
– Förstbjörnen Fjärdesson fem tassar hade hen	1	4	5	1		1111 ↓766 6 5 654 3		
– De four varken tvettas eller durschtvålas före fem	4	1	2d	5		4454 35↑1↓3 2226#4 5		
– Förstbjörnen Fjärdesson fem tassar hade hen	1	4	5	1		1111 ↓766 6 5 654 3		
– De four faktiskt tvettas extra tvåldominant men sen!	4	1 6	2 5	1		4454 35↑1↓3 2 3432 1		

Du gamla, du fria (trad 1100-tal? text: Richard Dybeck 1844) 6→2d→5 låter som 2→5→1 alltså en 251:a.

Den första går upp (ett finger)	1 6	3 3 1 1 1	Du gamla, du fria,	Du tronar på minnen från
med två stora till Fem (halv & hel)	2d 5	2 3 3 2 1 ↓7	du fjällhöga nord	fornstora dar,
i Fems parallellvärld (3=parallell)	5 3	2 2↓7↑1 2↓7↑	Du tysta, du glädjerika	då ärat ditt namn flög över
sker detsamma (alltså 2d-5, halv & hel)	2d 5	3 1 ↓6 1 5	sköna	jorden
Vårt hem är så trevligt	1 3	5 ↑1 1 2 ↓7 7	Jag hälsar dig, vänaste	Jag vet att du är och du
i fyra hörn av fem	4 5	↑1 ↓6567 5	land uppå jord,	blir vad du var
:Kom hem nån gång, så four vi	1 4	:5 ↑1↓7↑1 2 3 1	:Din sol, din himmel,	Ja, jag vill leva jag vill dö
hi-igh- five -a:	5 1	43 2 1:	dina ängder gröna:	i Norden

Låtarna på förra sidan har varsin växeldominant, ett mollackord i dur. I visor, klassisk musik och i de flesta poplåtar brukar en växeldominant leda låten en ren kvart uppåt (som 1 till 4, 2d till 5, 3d till 6) eller som i versen →

En växel ändrar riktning på en låt och oftast går den ett halvsteg upp från *dur*tersen; på alla *mollackorden*

Den blomstertid nu kommer (trad. 1680-?) Alla har sjungit denna också, och 251 är nyttigt!

Först går vi ner och åter	1 5 1	3 3 2 1↓7 ↑1 1	Den blomstertid nu kommer
Sen två till fem och ett	2 5 1	3 5 5 4 4 3	med lust och fågring stor.
Gör om det, för det låter	1 5 1	3 3 2 1↓7 ↑1 1	Du nalkas, ljuva sommar,
harmonisk på nåt sett	2 5 1	3 5 5 4 4 3	då gräs och gröda gror.
men fyra * andra fem lor	4 2 5	5 6 5 4 3 2 2	Med blid och livlig värma
har tvåkigt hemma fem	2 1 5	3 4 4 3 3 2	till allt som varit dött,
så först ska alla sem lor*,	1 4	2 3 2 1↓7 6 6	sig solens strålar närma,
för två och femtio, hem .	2 5 1	5 6↑1 1↓7 ↑1	och allt blir återfött.

Denna låt är en psalm och som många psalmer skriven för att vara enkel, både att läsa och att sjunga. Psalmer, militärmusik och dansmusik är grunden till nästan all musik. Folkmusik kan vara alla samtidigt.

Hallelujah (Leonard Cohen 1984) med ovanligt många byten, men snygga.

Jag började som sex åring	1 6	5 5555 666
Först fattade jag ingenting	1 6	6 555 5 666
men i fyr an fick jag fem mor i betyg ett (A var 5)	4 5 1 5	66 6666554 55
Vi sjöng en sång "the fourth the fifth	1 4 5	3 5555 6 67
The minor falls the major lifts " (originaltext)	6 4	7 ↑11117 112
Jag blev fem ton, det var trevligt , kändes extra ..	5 3 6 6	11 22 22 33 32 21
Aldrig four jag	4 4	35 6 6
gå till baka	6 6	65 3 3
Aldrig four jag	4 4	35 6 6
komma hem från klass fem i-igen.	1 5 1 5	65 3 43 2 3-2 1

My Bonnie (Trad. 1700-tal?) med växeldominant; 1 till 2d = alla toner ett helsteg upp!

För det första så four du va hemma	1 4 1 1	55 ↑3 21 21↓6 53
när vi går ett steg uppåt till fem	1 2d 5 5	55 ↑3 21 1↓7↑1 2
För det första så four det bestämmas exempelvis	1 4 1 6	↓5 ↑3 21 21↓6 53
två följt av fem , det går hem!	2 5 1 1	5 6 ↑21 ↓767 ↑1
Här .. så .. four .. två	1 1 4 2	↓5 ↑1 ↓6 ↑2
små grå dominanter tillbaka gå	5 5 1 1	1 ↓777 767 1 2 3
Här .. så .. four .. två	1 1 4 2	↓5 ↑1 ↓6 ↑2
små grå dominanter gå hem!	5 5 1 1	1 ↓777 767 ↑1

Det vanligaste ackordmönstret i västvärlden efter 2000, iallafall i ny pop!

Det som skiljer dessa från de tidigare är att de saknar **dominant**; det finns inget ackord 5 som leder till ackord 1 eller 3d som leder till 6 och det gäller alla låtar på denna sida. Det är därför siffertexten till "Faded" slutar som den gör.

Svag (Viktor Leksell 2021) – refrängen Ab

Jag kan inte va i samma rum som ett	1	333212 3 23 23
så jag flyttar till det femte	5	356533 2 2
försöker gå ett helsteg upp	6	23212 3 21
men fyran kommer snart, den ligger jämte	4	23232321↓6 ↑1 1

Spiritual (Pat Metheny, Charlie Haden 1996) jazz (fast inte så typisk) i C

| 1 | 5 | 6 | 4 | | 3 3|32 21|43 2|1
|135153|572527 |613631|461416

←Ackord i grundläge

Elektrisk (Marcus & Martinus 2015)

_ Jag spelar four nite!	6 4	6 3 1 2 3
I Chapter 1 har jag nått level 5	1 5	112 3 3343 2

Börja med mollackordet 6,1,3
Flytta upp 3an ett halvt, då får du
ackord **4**. Flytta tillbaka 4 till 3 och
gå ner med 6an till 5, då får du **1**!
Bara halv och hel kvar!

Faded (Alan Walker 2015) – versen Ebm

_ Går du i moll, så ta dig upp , våga steg ett	6 4	11↓6 ↑1↓6 ↑12 3 11 ↓5 ↑3
_ men tar du fem hittar du aldrig hem	1 5	112 ↓7 777 7 6 ↑1

River Flows in You (Yiruma 2001) new age i A

| 6 | 4 | 1 | 5 | | 171↓1 7 ↑1↓1 7↑1↓1 41|345321↓7

←Ackord i spridda lägen

I båda låtarna nedanför byts **varje** ackord genom att **grundtonen** går ett tonsteg **neråt**. Ackord 2 som är moll blir 4 som är dur och 4 blir 6 som är moll o.s.v. Tänk bara på om det är ett helt eller ett halvt steg till nästa ton neråt i tonarten! Denna vers är användbar!

Men ett finger åt något håll/ skiljer alltid dur från moll

Tattoo G#m (dorisk, 1 är F#)
(Loreen m fl 2023) piano

Starta ifrån två	2		5432 4
ta ner en ton och så	4		45432 4
gör likadant igen	6		44321 3
det blir ackordet en	1		34321 3

What is love? Gm (eolisk, 1 är Bb)
(Haddaway 1993) piano

Ifrån moll	6		35 6
ta ner en i taget	1		3333 53
so they won't hurt you	3		333 53
no more	5		3 2

Halo (Ryan, Tedder 2008) A

_ Ackordet går från ett till två	1		133333 2 4	En powerballad med Beyonce
Tvåans prim å ters backar hem	2		222321 1-6	som också är en ackordloop,
Sex ans kvint har nära till fyra .	6		1111111 21	fyra ackord som återkommer.
Sen börjar allting om ifrån en ..!	4		111111↓4 4-3	

Överkursvarning:

Andra liknande loopar är **Get Lucky** med |2 |4 |6 |5 | eller **Voices** med |6 |1 |5 |4 | eller **Japans vanligaste ackordloop** |4 |5 |3 |6 |, iallafall enligt David Bennett? Han använder ofta romerska ackordsiffror, så kallad steganalys, vilket är vanligt i jazz. Det är INTE samma system som mitt, bara ganska likt. Steganalys kan dock bli riktigt krångligt i moll! Här är ett exempel. En mycket känd typisk gitarrlåt är **Wonderwall** av Oasis, den och många andra har ackordloopen |2 |4 |1 |5 | (ungefär som get Lucky). Dessa låtar har grundackordet på 2 vilket är lite ovanligt, men ändå enkelt, och de håller sig inom en tonart. I Bennets stegteori, som är den vanliga i jazz, brukar grundtonen kallas 1 även om musiken går i moll (börjar på 6, 2 eller 3). Låten Wonderwall får alltså sifferackorden |1 |b3 |b7 |4 | fast med romerska siffror |i |bIII |bVII |IV |. Det framgår inte vilka som är moll och dur så siffrorna måste göras olika stora för att markera det. Dessutom är 7 inte ens ett vanligt ackord vilken inte heller syns. Onödigt krångligt faktiskt men används på högskolor inom jazz! Det finns fördelar med det systemet också, en är att det är vanligt.

Blues, gospel, jazz, rock mm En blandning av europeisk och afrikansk kultur. Den europeiska märks i jazzrefrängerna på denna sida, jämför med mollvisorna i början. Den afrikanska märks på svårare rytmer, t ex shuffle, men även på att det förekommer toner mellan dur och moll. De finns inte på västerländska instrument men går att få ändå genom att sjunga i moll och spela ackord i dur. Det kan räcka att sänka ton 3 lite (b3) i sången för att det ska låta blues, det är ju tersen (ton 3 i ackord 1) som bestämmer om det är dur eller moll. **Pentatoniska skalor** i moll är vanliga (pentatonisk = fem toner, en vanlig tonart utan 4 och 7).

Blueslåtar brukar ha 12 takter innan de börjar om, precis som Rock'n'roll-låtarna. Att klappa, eller spela virveltrumma, på 2 och 4 kommer förmodligen från blues och gospel. Det brukar kallas **backbeat**.

Först en låt av Beyoncé från 2024. Den börjar med 12 takters blues-form.

Texas Hold'em (Beyoncé 2024) D blues eller country

Use your home chord and some keynotes	1 1	11 1 ↓6 ↑11 1↓6-5
It's the rhythm that makes your song	1 1	↑11 1 ↓65 3 2-1 1
After four bars just repeat it	4 4	↑11 1 ↓6 ↑11 1↓6-5
Then go back to where you belong	1 1	↑11 1 ↓65 3 2-1 1
When the dominant chord is ringing	5	↑11 2222321
it will " four ce" you to change in the melody	4	11 1 11 1 11 111
Then you're home at the end of the 12 bar blues	1	↓6↑1 1 11 1 11 1↓6 5
Get ready to start again	1	3 211 1 11

(nästa vers har ackord 6 istället för 5 och repris på de fyra sista takterna)

Amazing grace (trad. text: John Newton 1772) Psalm/Gospel

Kom hem känn dig fri	1 1	5-↑1 1 3-21 3	Amazing grace! (how sweet the sound)
Här four du bo	4 1	2-1 1 ↓6-5 5	That sav'd a wretch like me!
Vårt hem här på <u>Granstigen</u>	1 1	5-↑1 1 3-21 3 23	I once was lost, but now am found,
5!	5 5	5	Was blind, but now I see.

Detta <u>hus</u> , det har ett <u>tak</u>	1 1	3 5 5 321 3	'Twas grace that taught my heart to fear,
och fyra <u>hörn</u> , och ett	4 1	2-1 1 ↓6-5 5	And grace my fears reliev'd;
park ett golv, fem <u>rum</u>	1 5	5-↑1 1 3-21 3	How precious did that grace appear
och ett <u>kök</u>	1 1	21 1	The hour I first believ'd!

Oh happy day (Philip Doddridge 1755, gospelversionen 1967) Psalm/Gospel i G

OBS! Denna text rimmar på siffrorna, som call and response!

Solist	(körstämmor)	Ackord	Solist	Kör primläge	Kör tersläge	Kör kvintläge
:Jag tror jag flyr (ett ett ett fyr)		1 4	5 6↑1 3	1 11 1	3 33 4	5 55 6
Måste dra iväg (upp ett halvt <u>steg</u>)		1 6d	556↑1 5-3	1 11 #1	3 33 3	5 55 6
Jag kom i kläm (två två två fem)		2 5	343 3-2	2 22 2	464 5	6↑1↓6 7
där i mitt hem (två två två fem)		2 5	33-53 3-2	2 22 2	464 5	6↑1↓6 7
Måste bort från dem (två två två fem)		2 5	33 53 3-2	2 22 2	464 5	6↑1↓6 7
Ut på äventyr (ett ett ett fyr)		1 4	56↑1/3-211	1 11 1	3 33 4	5 55 6
Kommer aldrig hem (tre fyr å fem)		1 5	556↑1 1	111 (7)	333 (2)	5 55 5
[å=#4] :						
[Kören sjunger:]						
Finns bara en		1 1	<i>Här börjar</i>	1 11 1	4 44 3	6 66 5
som four		4 4	<i>kören</i>	1 1	3 4	5 6
följa med mig hem		1 1	<i>sjunga;</i>	1111 1	4444 3	6666 5
mitt nya hem (tre fyr å fem)		1 5	<i>solisten</i>	1 11 1	4 44 3	6 66 5
			<i>svarar och</i>			
Det finns bara en		1 1	<i>improviserar</i>	1 11 1	4444 3	6 66 5
som four		4 4	<i>lite, alltså</i>	1 1	3 4	5 6
följa med mig hem		1 1	<i>hittar på i</i>	1111 1	4444 3	6666 5
mitt nya hem (tre fyr å fem)		1 5	<i>stunden</i>	111 134#45	4 44 3	6 66 5

Den första popmusiken från 1920 och framåt, när radion kom, var ofta låtar från biograf-filmer och musikaler. De flesta spreds från USA, som var tidiga med radio, tv och film. Ofta hade låtarna en refräng som blev populär och ibland spelades bara refrängen. Många av dessa refränger lever kvar idag som jazz. De har mycket ofta formen AABA.

Puttin' On the Ritz (Irving Berlin 1927) Pop – bara refrängen

Du som går i moll du har	6 6	6 ↑1 3 ↓3 6 13	If you're blue and you don't know	A
inte <u>nån</u> koll, du hajar <u>noll</u>	6 6	↓3 6 ↑1 3↓3 6 1 3	Where to go to, why don't you go	
men ett tu tre .. ser du	3d 3d	↓3 #5 7 ↑2 32	Where fashion sits?	
var du <u>e!</u> (sex, fyr, tre):	6(5) 4 3d	1↓7 6	Puttin' On The Ritz.	

Du som går i moll du har	6 6	6 ↑1 3 ↓3 6 13	Different types who wear a day coat,	A
inte <u>nån</u> koll, du hajar <u>noll</u>	6 6	↓3 6 ↑1 3↓3 6 1 3	Pants with stripes, and cut away	
men ett tu tre .. får du en	3d 3d	↓3 #5 7 ↑2 32	coat, Perfect fits.	
idé! (sex, fyr, tre):	6(5) 4 3d	1↓7 6	Puttin' On The Ritz.	

Till <u>två</u> lad du reser dig på	2 2	2345 6543	That's where each and every lulu-	B
fem å	5 5	22	belle goes	
en kort blick tillbaka	1 5	1234 5432	Every Sunday evening with her	
sedan hem åt (med 43 an!)	1 4 3d	11 (2 33 32)	swell beaus / Rubbin' elbows	

Du som gick i moll hade	6 6	6 ↑1 3 ↓3 6 13	Come, let's mix where Rockefellers	A
inte <u>nån</u> koll, hajade <u>noll</u>	6 6	↓3 6 ↑1 3↓3 6 1 3	Walk with sticks and umbrellas	
men ett tu tre .. så var det	3d 3d	↓3 #5 7 ↑2 321	In their mitts.	
med <u>det!</u> (sex, fyr, tre)	6(5) 4 3d	↓7 6	Puttin' On The Ritz.	

On the sunny side of the street (Jimmy McHugh, Dorothy Fields 1930) Jazz (AABA)

Sätt ner <u>foten</u> , tårna sprids	1 3d	32 1 235 ↑3	A
kanske four din nummer fem sys	4 5 5#°	3♭3 21↓64 32	
extra happy twoe	6 2d	1 23↑1 7	
and your twoes all five in one shoe	2 5 1	67 1 6 432 5	

På väg hem i utspritt hår	1 3d	32 1 235 ↑3	A
Som man four när nummer fem höjs	4 5 5#°	3♭3 21↓64 32	
extra till två dur	6 2d	1 23↑1 7	
såsom Två tar Fem på en tur	2 5 1	67 1 6 432 5	

Gör fem till <u>moll</u> , gå till ett	5m 1	111 1 ↓24 3	B
å ta med fyr an till två	4 2	111 1 ↓25 4	
Gör en <u>växel</u> med dur	2d 2d	111 1 ↓25 ♯4	
Den <u>går</u> till fem med lite tur	5 5	2 5746 3♭32	

Sätt ner <u>foten</u> , tårna sprids	1 3d	32 1 235 ↑3	A
kanske four din nummer fem sys	4 5 5#°	3♭3 21↓64 32	
extra happy twoe	6 2d	1 23↑1 7	
and your twoes all five in one shoe	2 5 1	67 1 6 432 5	

1 till 3d: sprid yttertonerna ett halvsteg åt varje håll! 5 till 5#°: flytta bara ton 5 en halvsteg uppåt, låter ungefär som 3d!

En annan mycket vanligt sak i jazz (och annan musik) är **kvintfall** (att ackorden byts fem steg nedåt vilket är samma som fyra steg uppåt, ungefär som 2 5 1). Nästa låt har

kvintfall vid alla ackordbyten utom vid ⇐. Vid varje ackordbyte kan du flytta ters och kvintfinger ett steg uppåt och låta grundtonen vara kvar. Du kan också flytta hela handen neråt varannan gång eftersom vartannat ackord ligger en siffra neråt, som du ser. Annars kommer du för långt åt höger (upp) och får för pipiga toner. På två ställen får du dock flytta alla fingrarna. y Jacques Prévert in French, and the English lyrics were by Johnny Mercer

Autumn leaves (Joseph Kosma in 1945) ofta Am / C

	6	671	(Jacques Prévert)	(Johnny Mercer)
Två kvinter <u>ner</u>	2 5	4 567	C'est une chanson,	The falling leaves
och några <u>fler</u>	1 4	3 456	qui nous ressemble	drift by the window
och lite <u>till</u>	7 3d	2 721	Toi tu m'aimais	The autumn leaves
sen står vi <u>still</u>	6	6 	et je t'aimais	of red and gold
		671		
Å, samma <u>sak</u>	2 5	4 567	Nous vivions tous	I see your lips,
på samma <u>sätt</u>	1 4	3 456	les deux ensemble	the summer kisses
gå ner en <u>kvint</u>	7 3d	2 721	Toi que m'aimais	The sun-burned hands
är ganska <u>lätt</u>	6	6 	moi qui t'aimais	I used to hold
⇐		6#56		
från siffran <u>siu</u>	7 3d	7 767	Mais la vie sépare	Since you went away
men vänta <u>nu...</u>	6	1 171	ceux qui s'aiment	the days grow long
Kör på <u>igen</u>	2 5	2 ↓5↑57	Tout doucement	And soon I'll hear
stanna på <u>en</u>	1 1	3 	sans faire de bruit	old winter's song
⇐		23		
Gå från <u>siu</u> igen och sen	7 3d	4422 7	Et la mer efface sur	But I miss you most of all
med <u>små små</u> ⇐	6/6 6/#5	4 3 3 	le sable	my darling
<u>hopp</u>	6/5 6/#4	3		
till <u>fyr</u> an och tre-dur	4 3d	↓6 ↑22 1 71	les pas des amants	When autumn leaves
och <u>stopp!</u>	6	↓3 ↑6	désunis	start to fall

Rock'n'roll (50-tal) spelades ofta med walkin' bass: att basen vandrar på fjärdedelar i och mellan ackorden, ofta **1 3 5 6 b7 6 5 3** men ibland helt fritt, på väg till ackordtoner. Rock'n'roll har ofta typisk bluesform med 12 takter, tre ackord och ibland "blå" toner som i dessa två. Det räcker ofta att ta ton 3 lite för lågt (b3) för att det ska låta rätt, det skulle bli för krångligt använda två tonarter samtidigt.

Johnny B Goode eller **Grejen med rock'n'roll** (Berry 1955 eller Lantz 2020)

Först och främst så var det ganska vanligt då	1 1	 5555543 43 5
med detta intervall, en ton som kallas blå	1 1	1 ≈b33333333 333
På 40 -talet fanns det knappt nån ungdomskult	4 4	1 ≈b33333333 333
Men ett decennium senare så blommar den för fullt	1 1	1 5555543 55435
för på 50 -talet föddes grejen rock'n'roll	5 5	11 5555543 43 5
den med tre ackord i dur och sång i moll	1 1	 ≈b33333333 333
Gå gå! ___ Förmodligen är det så	1 1	5 5 5 5 4355 5
___ att tonerna som är blå	1 1	1 ≈b3 33 33 3
___ fortfarande kan stå	4 4	 5 43 55 5
___ trots sekler av slaveri	1 1	5 5 43 55 5
___ in the land of the brave and free	5 5 1 1	43 5 43 55 5

Varmkorv Boogie (Owe Thörnqvist 1955 eller Lantz 2015)

Det står en varmkorvgubbe ner på första lång	1 1	111 1 1 131↓6 ↑113
Han målar korvarna blåa uti den na sång	1 1	111 1 1 131↓6 ↑113
Han målar fyra om dagen	4 4	121 4 42 46
Stoppar den första i magen	1 1	↓565 ↑11↓6↑13
men den femte	5	11 55
tappar han i fjärden , det var bara	4	5555 44 431↓6
ett av misstagen, (som var fem).	1 5	↑11↓6↑13 555
Varm korv boogie x 4	1 1 1 1 4 4 1 1	1 1 1 ≈ b3 osv
Vaaaaarm kooooorv, Varm korv boogie	5 4 1 5	5 4 11 11

Det var minst lika typiskt för 50-talet med låtar som innehöll ackorden 1645 eller 1345, alltså loopar ungefär som idag. Nästa låt handlar om detta! Den råare rocken med blå toner märks i andra versen när mollackorden blir dur och melodin är kvar i moll!

Crocodile rock (Elton John, Bernie Taupin 1972) i G

I början är musiken snäll	1 1	5 533335 3-2-1
av en trevlig amerikansk modell	3 3	35 655335 3-2-1
men en fjärdedel av USA	4 4	35 655333 2-1
har sen fem hundra år inte haft det så bra	5 5	35 6535 35 6535
100 år sen slaveriet tog slut	1 1	555 533335 3-2-1
och tri angelhandeln fasades ut	3 3	35 6553335 3-2-1
ändå four du inte åka med de vitas buss	4 4	35 6 5333333 2-1
ens på 50 -talet, men du har gospel och blues	5 5	35 6535 535 6535
och du har dur ackord där det borde va moll	6d 6d	565 6 56 65 6656
även på strängen bredvid, för det är rock'n'roll	2d 2d	665 6132 65 66321
Det är 50 tal och det är fest och fred	5 5	
i varje hem och på varje bar	1 1	<i>Härma resten :)</i>
och det anspelas på sex , nån tror att djävulen väcks	6d 6d	
men många andra har bara kul och spex	2d 2d	
sen går det 50 år, vi förstår vilken roll vi four	5 5	4sus* 4 4sus 4
Rock' en 'roll	1 1	33 3
blir USA: s export	6 6	33212 ↓6
ungdomarna four	4 4	↑3212 ↓6
en roll på femtita let	5 5	↑44323 3 2
Den sprids	1 1	2 3
i tusentals ex	6 6	3321-2 ↓6
Radion sätter fyr	4 4	↑3212 ↓6
på hela femtita let	5 5	↑44323 3 2

* tersen kan gå upp ett halvsteg, då blir det ett susackord. Om kvinten också går upp ett steg, fast ett helt, så blir det ett nytt durackord som inte finns i tonarten men ändå är vanligt i rock och folkmusik nämligen ackordet 7 fast med sänkt 7a (7/b7), ett vanligt durackord ett helt steg under 1.

Blandade låtar och visor (med alla de vanliga ackorden)

2022 röstades Strövtåg i hembygden fram som bästa låten någonsin på Svensktoppen.

Strövtåg i hembygden (Gustaf Norén, Björn Dixgård 2012, Gustaf Fröding 1896) E

Denna har en förenklad form A A B A, den riktiga har formen A A B B A A B B (+ instrumentalt A A)

Se en måne på himlen och en fyrkant i sjön	1 4/1	34 5 5 355 33 3 23 4	A
En triangel med två hörn och spetts	3 2 1	54 3 45 33 2 1	
sitter ensam i trädet och four ej gå ner	1 4/1	34 5 5 355 33 3 23 4	A
Tänk så trevligt om två hade setts	3 2 1	54 3 45 33 2 1	
Om ett finger går upp eller ner får du moll	6 3	67 1 111 16 65 35	B
Det finns två paralleller till fem	2 5	67 1 111 71 25	
Se en måne på himlen och en fyrkant i sjön	1 4/1	34 5 5 355 33 3 23 4	A
En triangel med två hörn går hem	3 2 1	54 3 45 33 2 1	

We are the world (Michael Jackson, Lionel Richie 1985) Kolla The Greatest Night in Pop på Netflix

Det kan <u>inte</u> va lett	1	33 2323	Vers
att va en fyr på femti	4 5 1	33 4 45 53	(ofta
om man four , blott en fem tedel	4 5	32 1 112	dubbel)
med sig hem hem	1	122 3	
Fingret <u>upp</u> blir sex	6	35 6 33	
Tummen <u>ner</u> blir tre , så sant	3	66 5 65 43	
En två bent, lite sorglig, fyr	2 4	3 2 1161 32	
vill va dominant !	5	4345 5	
Det är klart du four , sa femti-	4 5	3321 6 321	Refräng
ettan ,	1	65	
klart du four någon slags high five	4 5	21 6 66 17	
om du fixar detta	1	7127 65	
finger <u>upp</u> blir sex	6	35 6 33	
finger <u>ner</u> blir bara tre	3	66 5 65 43	
och två or brukar gå till fem ,	2 5	3 21161 32	
samma avstånd det !	1	1117 1	
(Ett tillfälligt tonartsbyte!		Låtsas att grundackordet är 6,	
Här kommer tre modala inlåningsackord →)	<b3:	alltså moll (fast dur) låter bra!	
Från en fyra i "moll" till fem	4 5	<b3: 66 ↑11111 2	Stick
och sedan " hem "	6d	21↓7 6	
Det blir coola ackord, så klart	4 5	66 ↑11111 2	
man gillar dem!	6d >	21↓7 6>	
Tillbaks till sex an nu!	6	33 5 6 33	
Finger <u>ner</u> blir tre , igen	3	66 5 65 43	
och två är parallell till fyr ,	2 4	3 2 1161 32	
och fem kommer <u>sen</u> !	5	4345 5	
		+ Refräng + höjd refräng	

(OBS! Tonen 6 mellan < och > låter alltså som 1 i övriga låten!)

(De modala inlåningsackorden i denna låt kallas ibland för Carola-kadensen eller schlagerkadensen, för att många schlagerlåtar slutar så. Det kan låta spännande att låna några toner från mollvärlden.)

Den andalusiska kadensen Riktigt gammal loop, men vanlig i nutida pop o hiphop.

(kommer inte på nån tillräckligt känd låt just nu) |6 |5 |4 |3d |

Den osänkbara sången (Lantz 2023) går bara att spela i Am, som ju är samma som C!

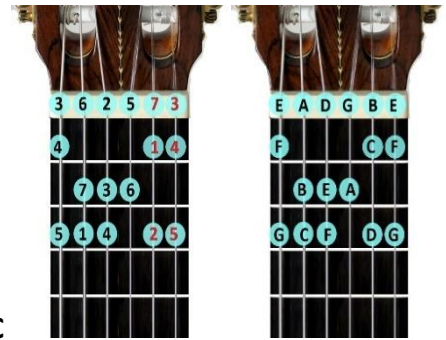
Låten visar var alla stamtoner sitter på gitarren och på notlinjerna!

3 1 7 | 6 6 6 6 | 7 7 7 | 1 1 2 | 3 4 4 | 5 | #5 5 5 | 6 2 3 3 2 | 3

Har du sagt **A**, får du säga **B**
 sen får du **C** vad **D E F**-ter
G? **Gissa** på
A, **D E** vad **D E**!

6	3d
6(5)	(1)2
5	3d
6	3d

3 1 ↓ 7 | 6 6 6 6 | 7
 7 7 7 | 1 1 2 | 3 4 4 | 5 |
 #5 5 5 | 6 2 3 3 2 | 3

"Ett ackord som drar ihop sig brukar kallas för ett "dim"; kan leda nästan vartsomhelst → (men svårt att hitta rim)"

6→1 helsteg ner med prim; 1→5 halv och hel ner; 5→3d hög ton 5 ett halvt, det blir ett dim som låter som 3d!

De vanligaste gitarrackorden

Grön pil = strängen som har grundtonen

x = spela inte denna sträng

Fler flyttbara ackord; om du inte spelar ackordets ters blir det ingen skillnad mellan dur och moll. Extra praktiskt i rockmusik där gränserna mellan dur och moll kan variera. Terslösa ackord kallas ofta **powerchords**, sätt grön prick på vilken ton som helst så kan du använda det som ett riktigt ackord, moll eller dur, det fattas bara en ton.

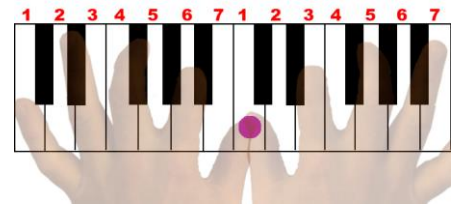
men de första är enklare att flytta på. Lär dig var stamtonerna sitter så kan du en praktisk variant av **alla** ackord eftersom de funkas både som dur och mollackord!

Grundläggande notkännedom

Det räcker ganska långt att kunna se om melodin går uppåt eller neråt och om det är långa eller korta toner. Eftersom ni vet hur en tonart ser ut så kan ni redan det viktigaste!

Notskrift utgår från de sju **stamtonerna** c d e f g a b c som ju är 1 2 3 4 5 6 7 i tonarten C, men också de vita tangenterna på ett piano. Om du lägger båda tummarna på ett C precis på mitten av pianot (till vänster om tvillingarna) så kan du spela några ljusare toner uppåt och några mörkare neråt med resten av fingrarna på varje hand.

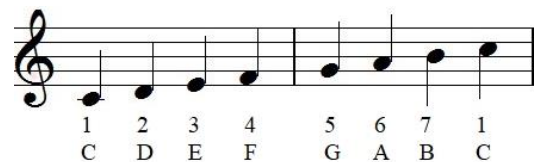

De översta fem linjerna, eller den övre notraden, visar de toner som höger hand kan spela;

de fem nedersta visar vad vänster hand kan spela. Alla linjer och mellanrum är tonsteg.

Båda noterna (♩) visar samma ton ●, den nedre för vänster tumme och den övre för höger. Tonen kallas alltid C och ligger precis på mitten av pianot. Krumelurerna till vänster visar var tonerna G och F sitter och de kallas G-klav och F-klav.

Om inget annat står så är tonen C nummer 1 i tonarten och alla de andra noterna, på eller mellan linjerna, är pianots vita tangenter, alltså stamtonerna! Tonarten heter C men kan också kallas A-moll om ackordet eller melodin börjar på 6.

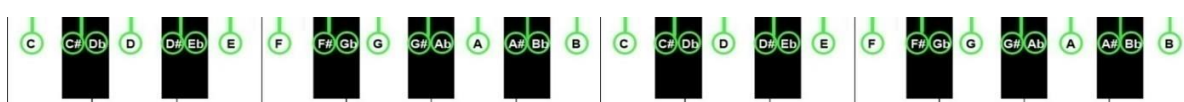

När vi byter tonart (flyttar på ton 1) hamnar ibland vissa toner på svarta tangenter. Om vi börjar på G, kallar den för 1 och räknar uppåt **med halvsteg efter tre och sju**, så behöver tonen 7 höjas för att det ska bli ett helt steg från 6; den får ett korsförtecken (#) efter bokstaven och ett nytt namn. I detta fall får F höjas till Fiss (F#); förtecknet sätts på F-linjen i början av låten och gäller alla F tills tonarten byts. Det brukar heta att tonarten G (eller Em) har ett kors.

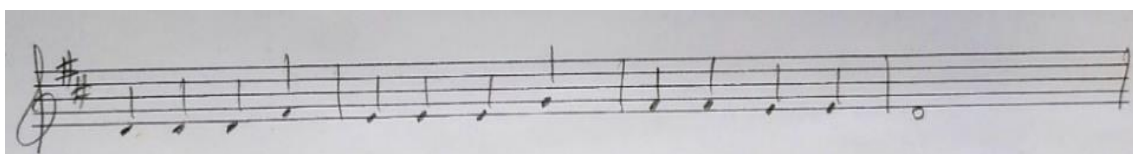

Om 1an ligger på en svart tangent eller på F så brukar stamtonerna sänkas med ett b-förtecken (b). Ett sänkt A kallas Ass (Ab).

Om låten går i tonarten D så får du sätta ton 1 på tangenten D och räkna till 7 åt höger på tonartsvis, då ser du vilka toner som måste höjas (#).

Om du räknade rätt blev det två kors, c# och f#. Här är en barnvisa i D, gissa vilken?

| 1 1 1 3 | 2 2 2 4 | 3 3 2 2 | 1

Nu vet vi hur höga eller låga tonerna är men det är minst lika viktigt att veta när de kommer och hur länge de ska få låta.

Den första noten på nästa bild kallas **helnot** och låter i en hel takt. Nästa not har en stam och kallas **halvnot**, den räcker en halv takt. Nästa är ifyllt och kallas **fjärdedel** och nästa har fått en flagga och kallas **åttondel**; får den en flagga till blir det en **sextondel** och så håller det på. Det heter att noterna har olika **notvärden**.

Den undre raden visar samma sak fast här gäller det tystnad i stället. Det kallas **paustecken**.

Helnot, halvnot, fjärdedel, åttondel osv

Det måste alltid bli precis en hel takt när du plussar ihop alla notvärden och pauser mellan två taktstreck, som på bilderna! En takt är oftast fyra fjärdedelar 4/4 lång men det kan också vara 3/4 eller 5/8 vilket är lite konstigt men systemet är baserat på fjärdedelar. Musik som bygger på klassisk (nedskriven) musik har ofta toner som är lätta att skriva med noter, som denna lätta barnvisa.

Gissa vilken? | 1 5 33 1 | 22 55 1 |

eller psalmer som denna. Gissa vilken? 3|3 2 1 7|1 1 |

Musik som är baserad på muntlig tradition, eller afroamerikansk, kan va svårare att skriva men ändå lätt att härmna, som Don't stop believin av Journey

| 31|2 2 3 | 1111|5 5 3 21 (Just a small-town girl ...)

En bindebåge binder ihop två noter; om betoningen hamnar innan ett pulsslag kallas det **synkop**

Det går också att förlänga ett notvärde med hälften genom att sätta en punkt efter.

Ibland spelas tre fjärdedelar på samma tid som två fjärdedelar; det kallas **triol**.

Att blanda takter, t ex 3 mot 4, är mycket vanligt i folkmusik från hela världen. En stor del av popmusiken är inspirerad av folkmusik och ofta svår att notera. Viss folkmusik kan va omöjlig att notera.

Egentligen är all notskrift mer eller mindre förenklad! Den är till för att minnas hur musik låter men kräver oftast att den som spelar vet ungefär hur det ska låta egentligen. En låt kan bli roligare med varierad rytm men också svårare att läsa. Denna låt har en ganska tråkig melodi, bara alla toner i en tonart från 1 och uppåt och sen tillbaka. Ackorden gör den lite bättre och med några ändringar i rytmen på den högra blir den nästan ok? Jag härmar [Snart skiner Poseidon](#) lite i sista takten.

Ackord: C G Am F (Relativa ackord: 1 5 6 4)

Sju frekvenser har du nu, med halvsteg efter tre och sju Sju frekvenser har du nu, med halvsteg efter tre och sju

1 2 3 4 5 6 7 1 7 6 5 4 3 2 1 1 2 3 4 5 6 7 1 7 6 5 4 3 2 1

Jämför med [Snart skiner Poseidon](#) som är nästan likadan men går i 3-takt och hoppar över 3 och 7 i tonarten (det blir en pentatonisk skala och låter lite mer som folkmusik). Båda låtarna har delar av skalor.

Ackord: D F#m G A C F#m G (Relativa ack: 1, 3, 4, 5, 1, 3, 4)

För eventuella GAI:are finns en nästan likadan (originalet går i G):

Ackord: D F#m G A (Relativa ack: 1, 3, 4, 5)

Ramsor för att veta var 1 ligger, alltså vilken tonart det är, om det inte är C (OBS! Det finns andra ramsor, men inga bra):

	(6 är grundton i moll)	Noterna visar tonerna: 1 2 3 4 5 6 7 1	
Gilla	G eller Em (ett kors)		 Gilla Ditt Akvarium Eller Byt Fiskar
Ditt	D eller Bm (två kors)		
Akvarium	A eller F#m (tre kors)		
Eller	E eller C#m (fyra kors)		
Byt	B eller G#m (fem kors)		
Fiskar	F# eller D#m (sex kors)		
Farfar	F eller Dm (ett b)		 Farfar Beskådar Esters Asymmetriska Design Gäspande
Beskådar	Bb eller Gm (två b)		
Esters	Eb eller Cm (tre b)		
Assymetriska	Ab eller Fm (fyra b)		
Design	Db eller Bbm (fem b)		
Gäspande	Gb eller Ebm (sex b)		

[Gitarrackord i olika tonarter samt svar på eventuella frågor finns här!](#)

[Massor av annan musik finns här!](#)